

■ Камандзіроўка па пісьму

ЖЫЛЛЁ ДЛЯ СЕМЯРЫХ

Шматдзетная сям'я з вёскі амаль год чакае, каб ім распрацавалі праект дома

Яўген і Вольга БЕГУНОВЫ і іх пяцёра дзяцей жывуць у аграгарадку Мышкавічы Кіраўскага раёна. Жывуць дружна, але цесна. Чакаюць, калі нарэшце змогуць пераехаць ва ўласны прасторны дом. Праўда, дом для шматдзетнай сям'і будаваць яшчэ нават не пачыналі. А яго праект, які паабяцалі аплаціць яшчэ ў канцы мінулага года, так і не гатовы.

ОРДЭН МАЦІ І СТРАШНЫ ДЫЯГНАЗ

«Праходзьце, — запрашае Вольга Бегунова. — Не глядзіце, што фарба адлупліваецца: тут такая вільгаць у доме! Кожны год веранду фарбаваць даводзіцца. А з цвіллу за батарэямі не ведаем ужо, што рабіць: нічога не дапамагае».

Пра тое, што тут жыве шмат дзяцей, здагадваешся яшчэ на ўваходзе: тумбачка забіта маленькімі чаравікамі і тапачкамі. Уся сям'я дома амаль у поўным складзе. Няма толькі трохгадовай Вары: малая цяпер у дзіцячым садку. Старэйшаму з дзяцей, Косцю, 11, малодшай Каці — усяго год.

Некалькі месяцаў таму Вольга атрымала Ордэн Маці (ім уганароўваюць жанчын, якія нарадзілі і годна выхавалі пяць і больш дзяцей). Узнагарода дагэтуль вісіць прышпіленая да сукенкі, у якой Вольга ездзіла на ўрачыстае ўручэнне. Жанчына прызнаецца: вялікая сям'я для яе не ў навіну — у яе бацькоў было шасцёра дзяцей.

Стары дом, дзе цяпер жывуць Бегуновы, — службовы. Гаспадарка «Світанак», дзе Вольга працавала вядучым інжынерам па ахове працы і тэхніцы бяспекі, выдзеліла яго ў 2013 годзе. Тады дзяцей у сям'і было двое і 45 квадратных метраў жыллой плошчы хапала. А цяпер няма нават месца, каб шафу добрую паставіць.

Самім пабудоваць ці набыць свой дом — задача, здаецца, нерэальная. Муж Яўген — галоўны кармілец — два гады таму атрымаў інваліднасць. У той час ён матаўся ў Расію, каб зарабіць, браўся нават за самую цяжкую працу. У адзін з тых дзён шчыраваў на будоўлі. І раптам — кальнула ў шыі. Боль быў такі востры, што мужчына нават не застаўся дапрацоўваць на аб'екце — хутчэй паехаў дадому.

Аказалася, што ў Яўгена кіста ў шыйным аддзе спіннога мозгу. Апісанне дыягназу займае ў медкарты некалькі радкоў: «цэрвікальная мієлапатыя пасля ўдару спіннога мозгу на шыйным узроўні...». Усё, што можна зрабіць, — прымаць падтрымліваючыя лекі.

— Мы ездзілі нават да прафесара ў Мінск на кансультацыю. Думалі, можна выдаліць кісту. Але ён нам адкрыта сказаў: «Дарма абнадезваць не буду. Рабіць аперацыю не возмуцца ні ў нашых медыцынскіх цэнтрах, ні ў замежных клініках», — расказвае Вольга.

Працу на будоўлях і ремонт мэблі Яўгену прыйшлося кінуць. Дапамагае жонцы весці дамашнія справы. Таму цяперашні даход сям'і — пенсія бацькі па інваліднасці і дзіцячы дапамогі. На жыццё больш-менш хапае, але адкладваць грошы, разумела, не атрымліваецца.

Ва ўласнасці сям'і ёсць толькі зямельны ўчастак у Мышкавічах з нежылой пабудовай. Набылі яго нека даўно, ды так і не паспелі прывесці ў парадак. Падлога ў той пабудове прагніла, вокны ледзь не рассыпаюцца.

КВАТЭРА — НЕ ВАРЫЯНТ

Вольга падавала заяву на палішэнне жыллёвых умоў. Паколькі сям'я пражывае ў сельскай мясцовасці, то мае права на бясплатнае

Сям'я БЕГУНОВЫХ амаль у поўным складзе.

Ордэн Маці дагэтуль вісіць прышпілены да сукенкі, у якой Вольга ездзіла на ўрачыстае ўручэнне.

будоўніцтва дома. Плошча будучага дома — каля 200 квадратных метраў (згодна з Указам Прэзідэнта №13, будаўніцтва для шматдзетных сем'яў на вёсцы крэдытуецца з разліку 30 «квадратаў» на чалавека). Ужо амаль распрацавана праектна-каштарысная дакументацыя. Засталося толькі зрабіць праект газа- і электразабеспячэння. Але ўзнікла праблема.

— Кошт праекта, які нам агучвалі ў арганізацыі, — 1400 рублёў. 500 з іх заплаціў мой калгас, астатнія 900 абяцаў перавесці райвыканкам яшчэ ў снежні мінулага года. Так дагэтуль і не разлічыўся. У выніку праект да канца не гатовы, будаўніцтва не пачалося, — дзеліцца жанчына.

За гэты год яна столькі разоў была ў выканкаме, што на прапускной нават дакументы паказваць не просяць: ужо ведаюць у твар.

Сям'і некалькі разоў прапаноўвалі кватэру ў Кіраўску, але Бегуновы адмаўляліся.

— Па-першае, нам патрэбна свая гаспадарка. Цяпер у нас ёсць агарод, козы, качкі, куры, трусы. Для шматдзетнай сям'і гэта значная эканомія — мяса ў краме дарагое, — тлумачыць Вольга. — Па-другое, нашы родныя — мая мама, свякроў — жывуць тут, у Мышкавічах. Я часта ў бальніцы з сынам ляжу (у двухгадовага Віці II ступень страты здароўя з-за ДЦП. — Аўт.), трэба, каб было каму за дзецьмі на гэты час прыглядзець. А ў Кіраўску ў нас нікога няма.

У аграгарадку і садок са школай непадалёк знаходзіцца. Дзеці, кажа Вольга, стараюцца вучыцца: амаль выдатнікі. Ходзяць у Палац культуры нагурток малявання — старэйшы Косця, напрыклад, марыць быць архітэктарам.

— Хочацца, каб нарэшце вырашылася гэта пытанне з жыллём, пакуль дзеці яшчэ малыя, — уздыхае жанчына. — Мы з мужам пацярпім, а дзеці павінны расці ў нармальным умовах.

«СРОДКАЎ НА РАЁН ВЫДЗЯЛЯЮЦЬ МАЛА»

У Кіраўскім райвыканкаме запэўніваюць: сітуацыю Бегуновых яны трымаюць на кантролі.

— Разумеецца, такая сям'я ў нас не адна. Бегуновы — шостыя па

чарзе сярод сем'яў, дзе выходзяць пяць і больш дзяцей, — каментуе намеснік старшыні райвыканкама Вячаслаў НЯВІНСКІ. — Чаму гэта чарга ўтварылася? Бо сродкаў, якія раёну выдзяляюцца, скажам шчыра, мала. Летась мы толькі двух чалавек змаглі крэдытаваць на будаўніцтва жылля. На наступны год мы заявілі на аблвыканкам сродкі на дзесьць сем'яў. Колькі нам дадуць, я не магу прагназаваць.

На дом для Бегуновых, дарэчы, патрэбны 200 тысяч рублёў — гэта 100 тысяч долараў. Працэдура наступная. Сям'я афармляе льготны крэдыт на гэту суму, будзе дом, здае яго ў эксплуатацыю. Пацвярджае ў банку мэтавае выкарыстанне сродкаў і прапісваецца ў новым жыллі. А потым 100% крэдыту пагашае дзяржава — сям'я нічога не плаціць.

— Тут яшчэ важны момант. Раней патрабавалася 15-працэнтная гатунасць дома і толькі тады банк выдзяляў крэдыт. 15% — гэта мінімум фундамент. Самі разумеюць: калі пяць дзяцей, муж-інвалід, пачаць самім будаўніцтва праблематычна. Але цяпер гэты пункт адмянілі, — адзначае Вячаслаў Нявінскі.

Пастанова, у якой вызначаецца, колькі сродкаў выдзяляецца для вырашэння жыллёвых праблем шматдзетных сем'яў, прымаецца ў канцы студзеня — пачатку лютага. Грошы выдаюць на шматкватэрнае і індывідуальнае будаўніцтва. Па словах Вячаслава Нявінскага, шанцы вялікія, што Бегуновы ў наступным годзе льготны крэдыт атрымаюць. Тады і будзе аплата праектна-каштарыснай дакументацыі і пачнуць узводзіць дом.

— Так, па часе ўсё вельмі расцягваецца, — згодны намеснік старшыні райвыканкама. — Мы хадайнічам са свайго боку. Не проста фармальна заяўляем на аблвыканкам грошы: мы ўсіх, хто прэтэндуе на льготны крэдыт, каментуем, апісваем іх жыццёвыя сітуацыі.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

lubneuskaya@zviazda.by

Кіраўскі раён

Участак, дзе павінны пабудоваць новы дом.

КАБ КАПУСТУ КАСІЦЬ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такі камбайн варта набыць тым вытворцам, дзе вядзецца прамысловая перапрацоўка капусты, лічыць Генрых Мыслівец. Машына падыходзіць як для позніх сартоў, так і сярэдняспелых. Лепш, калі сабраны ўраджаі адразу пойдзе на засолку альбо кансервацыю. Для таго, каб капуста ляжала даўжэй, яе трэба як мага менш траўміраваць. Лідскія канструктары як раз і працуюць над гэтым. Цяпер машына гатова для серыйнага выпуску.

Тэхнічны дырэктар вытворчага аб'яднання «Тэхмаш» Сямён ЯГОЎДЗІК зазначае, што такой машыны больш няма на постсавецкай прасторы. Ды і ў свеце такія камбайны — рэдкасць. Усе вузлы і дэталі лідчане прыдумалі і сабралі на сваёй базе. Па цане камбайн можа канкураваць з заходнімі аналагамі.

Пакуль выпушчана толькі пяць адзінак капустаўборачнай тэхнікі. З іх дзве ўжо прададзены на Далёкі Усход расійскім фермерам.

— Купляюць пакуль толькі замежныя фермеры. У нас паўсюдна лопату ўбіраюць уручную, — тлумачыць Сямён Ягоўдзік. — Мы гэты прабел імкнёмся запоўніць. Спадзяемся, што камбайн будзе працаваць і на нашых палатках.

Беларусы таксама працягваюць інтарэс да навінкі. Фермер Генрых Мыслівец ужо разважае над тым, каб дадаць капустаўборачны камбайн да свайго тэхнічнага парка. Значным плюсам, на яго думку, з'яўляюцца розныя модулі машыны. Адна з мадыфікацый новага камбайна дазваляе зрэзаць качан, аддзяляць лісты і ўручную загрузіць у кантэйнер. Тады лісты застаюцца на полі. Але для

фермераў важна скарыстаць усю гародніну. Яшчэ адна мадыфікацыя машыны якраз і робіць гэта аўтаматычна, а загрузка ідзе ў прычэп.

Дарэчы, не так даўно ў Гродзенскім раёне прайшла выпрабаванне машыны лідскіх вытворцаў па зборы агуркоў. Ураджай на ёй збіраюць, лежачы на платформах, шырыня якіх складае 18 метраў. Агрэгат сам агуркоў не рве, а толькі вязе работнікаў, якія гэту працу выконваюць. У гэтым сезоне адразу дзве такія машыны набыла адна «рыбная» фірма, якая пачала практыкавацца на вырошчванні гародніны.

Лідскія вытворцы гатовы прапанаваць аграрыям да 120 відаў сельскагаспадарчай тэхнікі. Ёсць у іх арсенале нават такія складаныя агрэгаты, як машына для ўборкі кветканосаў часнаку і машына для абрэзкі цыбулі, лінія

сяўбы насення ў спецыяльныя касеты, машына для праполкі суніц і многа іншага. Зараз праходзіць выпрабаванні плёнкаўкладачны камбайн. Як ні дзіўна, але прадпрыемства працуе ў асноўным на экспарт. Туды ідзе 99% тэхнічных сельгаснавінак. У асноўным, гэта краіны Мытнага саюза — Расія, Казахстан, Узбекістан. Купляе тэхніку Украіна. Днямі прадпрыемства наведла дэлегацыя з Гамбурга. Немцы зацікавіліся новымі мадэлямі культыватару для апрацоўкі глебы.

Чаму беларусы адстаюць ад тэхнічнага прагрэсу, нават маючы сваіх вытворцаў? Ці не атрымаецца, што нашы палаткі будуць толькі палігонам для выпрабавання сельгастэхнікі, а карыстацца ёй будуць больш прагрэсіўныя замежныя аграрыі?

Маргарыта УШКЕВІЧ.

margo@zviazda.by